

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-184

25.2.2021

Tryg Forsikring NUF

Motorvogn

Uriktige opplysninger om fart? – rett til rettshjelpsdekning – fal. § 8-1, 4. og 5. ledd.

Sikredes bil ble skadet da den traff autovernet etter at fører mistet kontrollen. Fører meldte straks fra til politiet. I samtale med politiet opplyste fører at farten hadde vært omkring 60-70 km/t. I skademelding til selskapet opplyste fører først at farten hadde vært 65 km/t og deretter 60 km/t. I samtale med utreder forklarte fører at farten nok var en del lavere ved selve sammenstøtet fordi han hadde bremsset opp før han traff autovernet. Rekon konkluderte med at farten mest sannsynlig, eller svært sannsynlig, var over 90 km/t forut for sammenstøtet. Selskapet avslo sikredes krav om erstatning med henvisning til at det var gitt bevisst uriktige opplysninger i skadeoppgjøret. Selskapet avslo også sikredes krav om rettshjelpsdekning for tvist mot selskapet. Nemndas flertall kom til at selskapet kunne avslå sikredes krav på erstatning og si opp forsikringsavtalen. Nemndas flertall kom videre til at sikrede ikke hadde krav på rettshjelpsdekning.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skader på motorvogn og spørsmålet om fører har gitt bevisst uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Sikredes bil ble skadet da bilen traff autovernet etter at fører mistet kontrollen. Sikrede er mor til fører av bilen. Sønner hadde leaset bilen og var bilens hovedbruker. Bilen fikk så store skader i front (og elektronikk) at selskapet besluttet å kondemnere den.

Direkte etter uhellet kjørte fører bilen til det lokale lensmannskontoret og meldte fra om hendelsen. Politiet fikk melding om hendelsen kl. 04.44. Patruljen som fikk meldingen møtte føreren og passasjerene. De informerte politiet om at de hadde hatt en hastighet på mellom 60-70 km/t og på et tidspunkt mistet kontrollen over kjøretøyet. Politiet så at bilen hadde store skader i front, men at frontruten og innsiden av bilen var uskadd, og at airbagene ikke var utløst. Politiet observerte heller ikke skader på sidene eller bak på bilen. Politiet dro deretter ut til stedet hvor uhellet hadde skjedd. Autovernet var bøyd inn, og flere påler var brukket av. Politiet registrerte bremsespor på 15–20 meter "formentlig fra mistenkte sin bil". Bremsesporene var rette uten tydelig sladd i sporene. Politiet registrerte at det var lite vann i vegbanen, og at asfalten var av eldre type, grov asfalt. Politipatruljen forsøkte å kjøre gjennom den aktuelle svingen i 80 km/t og klarte det uten problemer og med godt feste til veien. Politiet var ferdige på stedet ca. kl. 05.25.

Fører vedtok 4.7.19 forelegg for overtredelse av veitrafikkloven § 31 første ledd, med bot kr 6 000 for å ha kjørt bil "uten å være tilstrekkelig hensynsfull, aktpågivende og varsom, i det han ikke var tilstrekkelig oppmerksom på vegbanen og mistet kontroll over bilen i en sving".

Fører innga elektronisk skademelding kort tid etter hendelsen. Den ble sendt to ganger pga. feilmelding. I den første skademeldingen ble farten oppgitt til 65 km/t da situasjonen oppstod. I den andre var dette endret til 60 km/t. Fører bekreftet at den andre meldingen var den riktige. Her ble skadetidspunktet oppgitt å være kl. 04.35.

Etter mottak av politidokumentene informerte selskapet fører om det ville gjøre noen flere undersøkelser vedrørende farten han hadde oppgitt i skademeldingen og til politiet. Fører svarte på e-post samme dag at farten nok hadde vært under 30 km/t ettersom airbagene ikke var utløst. Han skrev videre at han ikke hadde holdt mer enn 50 km/t som var fartsgrensen på stedet.

Påfølgende dag, 13.8.19, hadde utreder en samtale med fører. Fører opplyste da at han var oppe i 65 km/t, men at han senket farten en god del før hendelsen. Fører antok at han hadde hatt en fart på 30-50 km/t da han traff autovernet. Airbagene var ikke utløst, og fører trodde disse skulle utløses hvis farten var over 30 km/t. Fører opplyste også at bilen var tunet fra 122 hk til 172 hk.

Selskapet innhentet rapport fra Rekon som foretok en simulering. Simulering med den farten fører hadde opplyst medførte ikke problemer med å kjøre gjennom svingen. I tillegg stoppet bilen lenge før kollisjonspunktet. Rekon mente på denne bakgrunn at førers anslag på fart ikke kunne være korrekt. Rekon hadde notert at fører hadde opplyst at veibanen var våt og glatt, og at det kom et varsel i bilen og den begynte å skli. Simulering ble foretatt for å finne ut hvilken fart bilen må ha hatt. I undersøkelsen ble det konkludert med at bilen mest sannsynlig hadde hatt en fart rundt 90 km/t da den kom inn i svingen. Rekon mente den reelle hastigheten inn i autovernet ikke var så stor ettersom bilen traff autovernet mens den skrenset sidelengs oppover veien, og at det var derfor airbagene ikke var utløst.

Selskapet varslet 11.9.19 sikrede om at det ville vurdere om fører hadde gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om farten, og eventuelt foreta hel eller delvis avkortning i erstatningen. Det ble informert om at sikrede identifiseres med fører og hans handlinger da han var en person som med sikredes samtykke var ansvarlig for bilen.

Sikrede reagerte 22.9.19 på selskapets brev og kommenterte at det aldri hadde vært sønnens intensjon å gi feil opplysninger. Hun stilte spørsmål ved Rekon-rapporten som hun ikke hadde mottatt, samt at det ikke var vurdert forhold som veg- og føreforhold, og at bilen var kjørbare etter uhellet. Hun poengterte blant annet at det hadde regnet kraftig, og at asfalten var gammel og sporete på stedet det uhellet skjedde.

På bakgrunn av kommentar fra sikrede ble det innhentet en utfyllende redegjørelse fra Rekon. Ny uttalelse fra Rekon ble gitt 17.10.19. I denne ble det vist til at farten var beregnet med en usannsynlig lav friksjon, slik at farten også ble usannsynlig lav. Rekon presiserte at det var "svært sannsynlig at farten har vært høyere enn 90 km/h".

Selskapet avslo 24.10.19 krav om erstatning etter uhellet. Selskapet la til grunn Rekons uttalelse om at det var svært sannsynlig at bilen hadde hatt en fart på over 90 km/t ved hendelsen, mens fører har opplyst at farten var opp mot 65 km/t. Selskapet mente fører forsto at den uriktige opplysningen kunne medføre at selskapet utbetalte en erstatning moren ikke hadde krav på. Selskapet sa samtidig opp den aktuelle forsikringen og informerte om at føreren var uønsket som fremtidig kunde.

Selskapet har også avslått forsikringstakers krav om rettshjelpdekning med henvisning til fal. § 8-1 fjerde ledd.

Sikrede krever dekning for skadene på bilen og avviser at det er grunnlag for å avslå erstatning. Fører har ikke bevisst gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger under skadeoppgjøret som han

visste eller måtte forstå kunne gi en erstatning sikrede ikke hadde krav på. Fører mener farten ikke har vært så høy som Rekon har kommet frem til. Han mener uansett at han ikke var klar over at farten var høyere enn det han har oppgitt. Fører oppgav den hastighet han observerte på speedometeret, men han husker ikke helt når han så på speedometeret. Det er mulig at dette var etter at han forsøkte å bremse da han merket at han fikk skrens, noe som forklare at farten er noe redusert når han ser på speedometeret. Fører har forsøkt å gjøre ting riktig ved at han kontaktet politiet umiddelbart etter uhellet. Det er ikke noe i sakens faktum som tyder på at fører har forsøkt å skjule faktum knyttet til ulykken. Fører hevder at han ut fra sin oppfatning av hendelsesforløpet ikke hadde tenkt på at det kunne være grunnlag for reduksjon i erstatningen etter ulykken. Fører har heller ikke handlet grovt uaktsomt. Det var en oversiktlig strekning og ikke trafikk i området da uhellet skjedde. Det er ikke grunnlag for å si opp den aktuelle forsikringen, og sikrede har krav på rettshjelpdekning i saken.

Sikrede stiller spørsmål ved Rekon-rapporten. Rapporten i seg selv gir ikke betydelig sannsynlighetsovervekt for at farten var 90 km/t, og sikrede stiller generelt spørsmål til om Rekons simulering tar høyde for ulike føreres ulike reaksjoner og kjørestiler.

Selskapet avviser ansvar og anfører at fører bevisst har gitt uriktige opplysninger om farten på ulykkestidspunktet, og at han måtte forstå at dette kunne føre til en erstatning moren ikke hadde krav på. Selskapet har lagt til grunn Rekons beregninger som viser at det var sært sannsynlig at den trimmede bilen hadde en fart som var høyere enn 90 km/t forut for hendelsen. Rekon har utelukket vannplaning grunnet veiens helling og tverrrfall. Med en slik fart kan speedometeret reelt sett vist 100 km/t eller mer, avhengig av innlagt avvik. Rekons beregnede hastighet står i klart misforhold til den hastighet som fører har opplyst til politiet og til selskapet. Selskapet kan ikke se noen annen grunn til det store avviket enn at bilfører med vilje oppgav feil hastighet for å slippe unna et etterspill (unngå avkortning). En bilfører tar ikke feil av 50–60–70 og 90–100 ved kjøring i en 50-sone. Det er klar sannsynlighetsovervekt for at fører bevisst har holdt tilbake informasjon om den faktiske hastigheten forut for kollisjonen, og at han måtte forstå at feilinformasjonen ville føre til at det uriktig ble utbetalt full erstatning under forsikringen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan avslå erstatning pga. bevisst uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Vibeke Stiansen, bemerker:

Flertallet legger til grunn at det ikke er omstridt at sikrede kan identifiseres med fører av bilen, eller at selskapets reklamasjonsbrev er i samsvar med fal. § 4-14.

Det følger av fal. § 8-1 fjerde ledd at selskapet er uten ansvar dersom sikrede under skadeoppgjøret bevisst gir uriktige opplysninger som han må forstå kan føre til en erstatning han ikke har krav på.

Fører forklarte både i skademeldingen og i samtale med selskapets utreder at farten var omkring 65 km/t da situasjonen oppstod. Til politiet forklarte han at farten var mellom 60 og 70 km/t. Fører forklarte til utreder at han bremset opp en god del da han merket at han begynte å få sleng, slik at farten ble lavere. Fører antok at farten var mellom 30 og 50 km/t da bilen traff autovernet. Fører har også forklart at han trodde airbagene ble utløst om farten var mer enn 20 eller 30 km/t. Flertallet tolker dette slik at han mener farten må ha vært lavere da han traff autovernet.

Selskapet har innhentet en sakkyndig vurdering fra Rekon i saken. Denne har konkludert med at det er svært sannsynlig at farten var høyere enn 90 km/t forut for skensen, men at farten var

lavere da bilen traff autovernet. Fører avviser at farten var så høy og anfører at det ikke er tatt hensyn til at det var mye vann i veibanen, og at han kan ha fått vannplaning som medførte at han mistet kontrollen. Rekon har lagt til grunn at det er lite trolig at bilen har vannplanet i veien pga. tverrfall og nokså kraftig stigning på veien, som gjør at vannet renner bort.

Flertallet har ikke bilteknisk kompetanse og må legge til grunn de sakkyndige rapporter som er fremlagt. Det er ikke fremlagt noen sakkyndig rapport som gir grunnlag for å tvile på de resultater som Rekon er kommet til. Flertallet må derfor legge til grunn at hastigheten var minst 90 km/t forut for uhellet. I så fall er førers opplysninger gale.

Spørsmålet er så om fører bevisst ga gale opplysninger. Fører skal ha forklart at den farten han oppga var den farten han hadde sett på speedometeret, men at det var mulig dette var etter at han hadde bremsset ned noe etter han merket at bilen fikk skrens. Fører anfører videre at han trodde farten var den han oppga.

Uhellet skjedde i sone med fartsgrense 50 km/t, og flertallet legger som nevnt til grunn at fører holdt minst en fart på minst 90 km/t forut for hendelsen. Denne differansen er så stor at flertallet vanskelig kan se at fører ikke var klar over at han lå langt over fartsgrensen. Flertallet kan heller ikke se noen annen grunn til at fører ga gale opplysninger enn at selskapet skulle betale ut en erstatning sikrede med riktig forklaring på farten ikke ville ha krav på.

Selskapet har i så fall anledning til å avslå kravet om erstatning, samt si opp den aktuelle forsikringen.

Forsikringstaker har i så fall heller ikke krav på rettshjelpdekning i saken, jf. blant annet FinKN 2019-033, hvor det fremgår at i de tilfeller hvor selskapet har anført at sikrede svikaktig har gitt uriktige eller mangelfulle opplysninger i skadeoppgjøret, har ikke sikrede krav på rettshjelpdekning før det eventuelt er slått fast at sikrede ikke har utvist svik.

Nemndas mindretall, Gyrid Giæver, bemerker:

Mindretallet er kommet til et annet resultat.

Det følger av fal. § 8-1 fjerde ledd at selskapet er uten ansvar dersom sikrede under skadeoppgjøret bevisst gir uriktige opplysninger som han vet eller må forstå kan føre til en erstatning han ikke har krav på. Det objektive kravet er oppfylt idet fører har oppgitt at farten i forkant av situasjonen var mellom 60 og 70 km/t. Det må videre foreligge klar sannsynlighetsovervekt for at fører "bevisst" har gitt uriktige opplysninger om farten, og at han var klar over at det var feil, og at han forsto at det hadde betydning for forsikringsutbetalingen.

Mindretallet mener sakens dokumentasjon tilsier at fører er klar over at fartsangivelsen kunne få betydning for en eventuell straffesanksjon. Fartsangivelsen ble først gitt til politi på skadestedet og senere til selskapet. Det er ut fra saken ikke grunnlag for å trekke den slutning at fører forstår at det får en konsekvens for forsikringsutbetaling/-erstatning. Mindretallet viser her særlig til samtalereferat mellom fører og utreder der svar på spørsmålene viser dette, og der fører blant annet sier at han ikke "forstår seg på forsikring".

Mindretallet mener selskapet ikke i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at fører visste eller måtte forstå at uriktige opplysninger om fartsangivelse kunne føre til at han/hun får en erstatning han/hun ikke har krav på.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).